

Weinig besef over kanker door overgewicht

Jaarlijks overlijden in Nederland drieduizend mensen aan kanker ten gevolge van overgewicht. Slechts weinig mensen weten dat.

SHURAILA STOPPEL

Matti Rookus, epidemioloog bij het Nederlands Kanker Instituut - Antoni van Leeuwenhoek Ziekenhuis (NKI-AVL) in Amsterdam, vindt dat het tijd is de bevolking beter te informeren. "Te weinig Nederlanders weten welk risico op kanker mensen met overgewicht lopen."

Onderzoek van het KWF Kankerfonds uit 2011 laat zien dat twee derde van de ondervraagde laagopgeleiden zich niet bewust is van een verband tussen te veel gewicht en kanker. Bij de hoogopgeleiden weet ook meer dan de helft er niet van. Terwijl overgewicht, na roken, een van de grootste risicofactoren voor kanker is.

Volgens Nederlandse epidemiologen speelt overgewicht een rol bij 5,5 procent van de mensen die kanker krijgen en bij 7 procent van de kankerdoden per jaar. Met ruim 42.000 jaarlijkse sterfgevallen door kanker

Er bestaat een verband tussen te veel gewicht en kanker.

FOTO RON PICHEL/GPD

gaat het dus om drieduizend mensen.

Zelfs als men corpulentie als risicofactor kent, weten weinigen voor welk type kanker het risico geldt. Longkanker krijgt men niet van overgewicht, maar wat dan wel?

Baarmoederkanker bijvoorbeeld. Cijfers uit een rapport van KWF Kankerbestrijding uit 2005 laten zien dat in Europa 45 procent van de gevallen van baarmoederkanker te wijten is aan overgewicht.

Bij nierkanker is dat 31 procent, slokdarmkanker 43 procent, darmkanker bij mannen 28 procent en vrouwen 14 procent, en bij postmenopauzale borstkanker 17 procent.

Rookus: "Let wel, de twee kankersoorten, die in Nederland het meest voorkomen, borstkanker en darmkanker, staan hier ook bij."

Sinds 1990 is het percentage te zware mensen in Nederland toegenomen van 35 procent tot bijna 50 procent.

Als die trend doorzet, zal ook het aantal overgewichtgerelateerde kankergevallen toenemen.

De oorzaak ligt voor veel kankersoorten in het overmatig vetweefsel dat een belasting voor de stofwisseling betekent en dat zorgt voor productie van verschillende hormonen.

Bij de ontwikkeling van baarmoederkanker bijvoorbeeld spelen oestrogenen een rol. Die ontstaan na de menopauze niet meer in de eierstokken, maar wel in vetweefsel. Hoe meer vetweefsel, hoe meer oestrogenen en hoe groter het risico op onder andere baarmoeder- en borstkanker na de menopauze.

Roy Kruitwagen, hoogleraar gynaecologische oncologie bij het Maastricht Universitair Medisch Centrum, legt uit hoe door de hormonen baarmoederkanker kan ontstaan: "De oestrogenenconcentratie kan dusdanig hoog zijn dat die het baarmoederslijmvlies blijft stimuleren. Als het slijmvlies niet door menstruatie wordt afgestoten, kan langdurige stimulatie uiteindelijk leiden tot kwaadaardige ontaarding." Kruitwagen constateert ook dat het risico van overgewicht op baarmoederkanker bij de meeste vrouwen niet bekend is.

Hoge concentraties van insuline en insuline-achtige groeifactoren, zoals IGF-1, zijn de oorzaak van weer andere kankertypes. Mensen met overgewicht hebben vaak te grote hoeveel-

heden van deze stoffen in hun bloed. Zij lijden dan aan insulineresistentie of hyperinsulinemie. De overmatige aanwezigheid van insuline en IGF-1 in het bloed verhoogt niet alleen de kans op diabetes, maar kan ook de groei van kankercellen in de darmen en de nieren bevorderen.

Bij kanker van de slokdarm is de zure maaginhoud een prikkel voor kankerontwikkeling. Verhoogde druk op het middenrif, veroorzaakt door het overgewicht, zorgt voor zure oprispingen. Veelvuldige blootstelling van de slokdarmwand aan het zuur beschadigt het slokdarmweefsel. Op den duur kan door die beschadigin-

Dikke mensen krijgen eerder borstkanker of darmkanker

gen slokdarmkanker ontstaan.

Om de bekendheid van risico's als overgewicht bij het publiek te vergroten, werken geleerden samen met KWF aan betere voorlichting over preventie. Een resultaat daarvan is de Kanker Risico Test op kwfkankerbestrijding.nl. Rookus: "Ik denk dat kennis over risico's kan bijdragen tot verbetering van leefstijl en daarmee tot vermindering van het aantal vermijdbare kankergevallen."